

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Ser[mo] iii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

Dñica. XXI. post Trini.

cem erimus: et a deo misericordiam psequimur. accipe poteris exemplū.
Sunt autē in illis verbis tria notanda.

Primū apli oīo. Hoc oīo vt rē.

Scđm oīōnis ratio. vt rē.

Tertiū rōnis conclusio. vt h. sin. rē.

De pmo. j. Cor. xvj. Via vestra in charitate fiant. De scđo Ro. xij. Proberis q̄ sit voluntas dei bōa rē. De tertio Eccl. xvij. Ante iudiciū para iusticiā.

Honne rē.

Primus articulus. Quere questione vbi supra.

Scđus arti. In p̄ced. rē. In isto dīcendū de benignitate diuine misericordie: cū dī: Et cū cepisset rōez ponere rē. vsq; dimisit. Vbi tria nobis inlinuant cōsideranda.

Primo seueritas iusticie

Scđo humilitas penitētie.

Tertio benignitas clemētie.

Primo rē. cū dī: Et cū cepisset rōem ponere i. p̄scis oīm discutare. In q̄ exami-

natiōe iā nō sum? s; postmodū dāda erit snia fm̄ merita. Oblatus est ei vn̄ q̄ debebat decem milia talēta. i. obligat⁹ ad ma-

gnā penā p̄pter multa pctā. Cū autē nō haberet vn̄ rē dederet. i. cū ex se nō posset satisfacere: iussit eū dñs venūdari et vxore et filios et oīa q̄ hēbat: et reddi. Tūc debitum p̄tū reddidit cū p̄ eo pene p̄cū soluit. Aug.

de q̄st. euāge. Per hoc signat trāsgressorē decalogi p̄ cupiditate et p̄uis opib; tanq̄ vxore et filijs penas soluere debuisse: qd̄ ē p̄cū ei⁹. Preciū em̄ vendit est supplicium dānati.

Scđo hūilitas p̄nie. cū dī: Procidens autē seru⁹ ille. i. pctōr p̄ p̄niam et hūilitatē q̄ p̄us p̄tra dñm q̄ collū erexerat rogabat cū d. Patiehtiā habe in me: donādo spaciū p̄nie: et oīa reddā tibi: opa bona faciēdo et me emēdando. Remigi⁹. His p̄bis hūiliatio et satisfactio pctōris oñdit.

Tertio suauitas clemētie: cū dī: Miseratus autē dñs serui illi⁹ dī. ei. Et de. dī. ei.

Remigi⁹. Larga dei benignitas et clemētia erga pctōres p̄uersos: qm̄ sp̄ parat⁹ ē pctā dimittere. Ebr̄y. Glide diuini amoris sup̄abūdantiā. Petiit seru⁹ solē⁹ r̄pis dilatoez: ipe autē dedit dimissioez. Gole-

bat autē et a p̄ncipio dare: s; nolebat solum suū esse donū: sed et supplicatiōis illi⁹ vt nō incoronar⁹ abscedat. De hac dei mīa vīdere potes ampliora s. dñica. iij. vbi etia;

Honne rē.

Prim⁹ ar. Questione q̄re vbi sup;.

Scđs ar. In p̄ced. rē. In isto dīcedū ē de tertio p̄posito. s. dñitate n̄re imitaciōis q̄r̄ vīez nob̄ ē n̄cariū dñz imitari i miserādo. Luc. vj. Estote misericordes sic et p̄r v̄r̄ce. mis. ē. Et h̄ oñdit cū dī: Egress⁹ autē seruus ille rē. Vbi sunt tria notāda.

Primo seruilis neq̄cie crudelitas.

Scđo diuine iusticie seueritas.

Tertio faciēde mie necessitas.

Tertius ar. Aud. rē. Videte ne hac omnia p̄ueni p̄pter vīam negligētiā.

Euidite qd̄ de lex. L. de reb; credit; Et iu breuiatō. l. S. S. Absurdū ē aliquē redi read illd̄ qd̄ sel̄ nūciādū ē putauit. Et iā

atredē qd̄ diuine mie videt̄ renūciare q̄ negligūt penitēdo ad eā postulandā recurrere.

Et decretalis: de p̄uilegijs. c. accedētib;. dī: q̄ si p̄uilegiū det̄ alicui: et ille faciat al̄ctū p̄riū p̄uilegio: p̄uilegiū meret̄ amittere. Vagnū certe p̄uilegiū si penitētes mī

sericordiā postulam⁹: mīaz et gr̄az recipiemus. Vnic autē p̄uilegio p̄riū faciūt q̄ penitēre negligūt. H̄i autē c. Ex tuaz. de p̄uilegijs. P̄uilegiū meret̄ amittere q̄ sibi p̄missa abunt̄ p̄tate. Et h̄ est p̄ eos q̄ dicūt qd̄ mō se nō possent corrigere p̄pter inuērtēz rē. Pone casum de eo q̄ renūciauit sel̄ corā iudice vere aliq; et deinde venit vob̄

lēs adhuc h̄re partē suam rē. Expone rē. nōtrandū illd̄ Heb. ij. Quō nos effugiemus si tantā neglexerim⁹ salutē.

Dñica. xij. post Trinita. Ser. iij.

Domine de

Domine de

Domine de

Domine de

Domine de

Domine de

Domine de

Domine de

Domine de

Domine de

Domine de

Domine de

Domine de

Domine de

Domine de

Domine de

Primo igitur. 22. cum dicitur Egressus autem ille a debito quidam liber sed iniquitatis seruus inuenit unum de coteruis suis qui debebat ei centum denarios. id est qui pax offederat eum respectu ue: quod offensa in hominem misericordia est respectu offensa dei et tenes suffocabat eum artatudo uiciz ad vindictam et perba excusationis non audiendo dicens. Redde quod debes. scilicet. totum metum per iniuria. Et pcedens rogabat eum dicens. Pariaz habe i me? oia reddam tibi. id est. parat sum si in possibilitate mea satisfactore. Ille autem noluit: sed abiit in uia cain a naturali pietate recedendo: et misit eum in carcere crudeliter affligendo donec redderet debitum plenarie: et ad nutum satisfaciendo. **H**ic carcer infernus potest intelligi. Tenentur enim per peccatum in nos peccata in carcere mittimus quales est? culpe non indulgemus: quantum enim in nobis est dum non peccat? carceri danna mus. **C**hrystus. Vide domini caritatem et huius crudelitatem. **H**ic per decem millibus talentis. Ille autem per centum denariis ille seruus sic dominum rogabat. Et hic quidem totale absolutioez accepit. Ille autem nec sola dilatione quam petebat. **S**ecundo dicitur de iniusticie seueritas. **L**uz dicitur. **V**identes autem coteruis est? id est. angelis vel quibus iusti tristati sunt valde et uenerunt et narrauerunt oia domino que facta fuerant Remigius. **D**ominus narrare est cordis dolores in affectu demonstrare. **T**unc uocauit illum dominus per siniam mortis: et dixit illi. **S**erue neque: oem debitum dimisi tibi quoniam rogasti me. **H**one est oportuit 22. **C**hrystus. **Q**uoniam quidem decem milia lenta debebat non uocauit eum neque: neque est conuiciat? sed misertus: quod autem? seruus ingratus est effectus: tunc ei dicit. **S**erue neque. 22. **R**emigi? **N**ullum risum legit seruus ille domino dedisse. **I**n quo demonstrat? per die iudicij et statim post hanc uita? argumentum excusationis cessabit. **S**equitur. **E**t iratus dominus non per affectum sed per effectus silitudinem tradidit eum tortoribus. id est. demonibus quo ad usque redderet uniuersum debitum. **C**hrystus. **N**on simpliciter dicit tradidit eum sed iratus: quod non posuit quoniam iussit eum vendi. **N**on enim hoc erat ire sed magis amoris ad correctionem nunc autem hec sententia est supplicij. **R**em. **Q**uoniam: bi ponit per infinito. **E**t est sensus. **S**emp soluet et nunquam soluet. **C**hrystus. **P**er hoc ostendit quod peritue. id est. eternaliter puniet neque reddet aliquam. **T**ertio tanquam

gitur mie facie de necessitate. cum dicitur. **S**ic et et pat me? celestis faciet uo. si non remi. v. fratribus suis de cor. vris. **H**iero. **F**ormis? **D**olosa snia. **S**i qua frater non dimittam? magna nobis a domino non dimittent. **I**tem autem addidit: de cordi. vris. ut oem simulatorem fite pacis auerteret. **G**rego. **U**bi non fuerit charitatis pseuerantia: nulla est sufficiens pnia. **C**hrystus. **A**udiamus immiseribides et crudeles quoniam non alijs sumus crudeles sed nobismetipsis. **Q**uia grauis eorum pueritas que sibi factas iniurias nolunt dimittere. **T**ales enim non sunt veri christiani. **I**n unum tur enim christianus in baptismo ad designandum quod debet habere eorum pium. **T**ales sunt iudaei dure ceruicis et incircucis cordibus: ut habet **A**ct. viij. **V**olumus oculum per oculo: dentem per dente. **L**eu. xxiij. **T**ales sunt sicut holofernes gentilis: de quo habetur **J**udith. iij. quod fero citatem dimi ei? mitigare non poterant. **I**tem sunt similes diabolo: de quo dicit **G**reg. quod nullo potest placari obsequio. **Q**uia insensati que sic vindicari cupiunt. **N**am ut dicit **S**en. **H**onestum et magnam vindicte gen? est ignoscere. **E**t iterum. **I**n iuriarum remedium est obliuio. **E**xemplum de alexandro magno legitur **D**um enim offensus a quodam nullatenus ire cedere uellet: ait ei magister suus aristoteles **N**obilissimum adhuc tibi documentum tradere possum o alexander. **Q**uo dicente **P**rosto sum audire. **A**lex. **A**risto. **Q**uis est qui regna superauit: **H**one cor tuum et potentia? **S**ed maiore hodie victoria adquisis si antimum pium uiceris. **S**i autem neglexeris: alium victorem habebis. **A**d que perba placatus est. **U**bi **P**rouer. xvj. **Q**ui dominat anio: fortior est expugnatore urbium. **S**ic legitur de iulio cesare: quod nullius solebat obliuisci nisi iniuriarum. **S**cribunt etiam naturales leonem parcepstratis: nec regem apum aculeum habere. **S**ed heu heu: sunt quidam discurientes cultus pas offenditum difficultate in remittendo prederentes: modo quod magne sunt offense: modo quod multotiens remisse et inforties remisse. **N**on sic facit de? imo magna remittit. **I**ob. ii. **P**restabilis super malicia. **M**ulta et dimittit. **E**sa. lv. **M**ultus est ad ignoscendum. **E**t multotiens. **M**atth. xvij. **N**on dico tibi: usque septies sed usque septuagies septies. **T**ertius ar. **R**ud. 22. **V**ide. (pties. **T**ene per misericordiam agatis et sic dei

Domica. xxiii. post Trinitatis

misericordiam amittat. Nam ut habet. ff. de pe-
nis. l. vi. Unusquisque suandus est eo quod
agit. Et. xvij. q. iij. Sicut antiquus. Qui
iniuriam facit ecclesie: parat deus combumens
ipsius. Certum est autem quod iniuriam facit ecclesie
ille qui facit in charitate et misericordiam. Per cha-
ritatem enim consistit unitas ecclesie. Audite. Non
ne nimis fatuus est qui destruit potestatem per quem
habet necessarium transire aut in flumine pere-
re. Vide si ne frangatis misericordie pontem. Et
nonne stultissimum diceretis eum cui rex dixe-
rit Relaxa debitum tuo decem denarios et
dabo tibi mille florenos: alias te perpetuo
carceri recludam: si ille relaxare decem noluit
Expone et applica notandum illud. Eccl.
xxvij. In hominibus sibi simile non habet misericordiam
et deprecatur pro peccatis suis: quasi nihil frustra facit.

Domica. xxij. post trini.
Sermo primus.

Reddite que

sunt cesaris cesari et que sunt dei
deo. Mat. h. xxij. Imitato-
res mei estote et observate eos qui ita am-
bulant: sicut habetis formam nostram. Phil.
ij. Si bene capiatur verba posita magni sunt
poderis. Si enim cesaris. id est diaboli est: red-
derat et omnes res esse cupiebat scribebat ad
philippenses: eos et omnes alios exhortans
ad sui imitationem dicens. Imitatores mei
estote etc. Ubi tria facit.

Primo ponit sancte imitationis exhorta-
tionem: cum dicit Imitatores mei estote.

Secundo exhortationis ampliationem: et ob-
servate eos qui ita ambulant.

Tertio ampliationis specificationem: sic
habetis formam nostram.

Pro his tribus. j. Cor. xij. Emulamini
charismata meliora. Ut nota ibi apostoli secu-
ritate: charitate: et sedulitate. In illis enim
verbis ostendit se securum esse de fide: do-
ctrina: et opere: ostendit se charitatem habere
ad omnes: et sedulum esse ad alienam salutem per-
tinentem. De primo. ij. Tim. j. Scio cui cre-
didi et certus sum. etc. De secundo. ij. Cor. xj
Emulor enim vos dei emulatione. De ter-
tio ibidem. Insuper mea quotidiana sollicitudo
omnium ecclesiarum.

Primo ar. Verum sint aliquid anime reddere
de cesari. id est diabolo: etc. etc. Omnes anime
sunt ipsius dei. Ezech. xvij. Omnes anime mee
sunt. Contra. Omnes anime peccatrices sunt filie
diaboli. Jo. vij. Vos ex patre diabolo
estis. Rndet Aug. di. q. mali etc. sunt fi-
lij dei ratione nature: sunt tamen ex diabolo et dia-
bolo reddendi ratione vicii et prave affectio-
nis. Pro fundamentis. Omnis bonitas siue
nature siue moris est a deo. Boetius lib.
de solatione. De hominum genus simili sur-
git ab ortu. Unum enim rex patet est: vnde cuncta
ministrat. Et Sen. ad lu. Nulla sine deo
mens una est. Ex prima auctoritate satis
habetur quod omnes sunt a deo ratione nature et crea-
tionis. Ex secunda habetur quod omnes boni ratione bo-
nitatis sunt ex deo: sed ex opposito dicendum est
quod omnes mali sunt ex diabolo. Cum ergo queritur
An sint aliquid etc. Dicuntur. v. s. Et quod concludit
quod non satis est esse ex deo per nature creationem
nisi a deo simus per virtuosas affectiones. Nam
si dixerit sapiens. Sap. xj. Nihil odisti eorum
quod fecisti. tamen dicit. ps. Odisti omnes qui ope-
rantur iniquitatem. Audite miseri peccatores et pe-
ccate quod horredum sit esse in odio dei: id est libidinis
et viti sanctorum: id est cupiditatis etc. id est durati peccato-
res obstruati: exercitati. etc. Queritis for-
san. Unum sciri potest quod aliquid sint vel non sint ex
deo. Audi ipsum christum. Jo. vij. Qui ex deo
est verba dei audit propterea vos non auditis
quod ex deo non estis. Terribile verbum est phari-
seos perfidos et simulatores et eorum similes
qui dei verbum efficaciter non audiunt. Evident hoc
nisi quod considerare negligunt. Figura Le-
uitici. xj. Omnia animalia quod non ruminat reputa-
bat immunda. Spiritus autem defectus ruminandi
est defectus considerandi. Illi ergo qui negligunt con-
siderare verbum dei diaboli sunt et diabolo gu-
bernantur et diabolo sunt reddendi. Figura
j. Reg. xvj. Saul cum audiebat david per-
cutientem citharam non agitabat a spiritu maligno.
Spiritualiter peccator maligno spiritu sedu-
ctus confortatur cum audit verbi dei predicato-
rem. Glossa super illo verbo Lati. Sonet vox
tua in auribus meis. Tunc predicatoris
vox auribus audiendum sonat viriliter: quoniam mi-
sericordie dulcedine ad illam inclamationibus
ponit humiliter: et quando in peccato ob-
stinatis caritatem minatur supplicia.

Secundo ar. In themate et per totum
textum evangelicum tria sunt notanda.